

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 47. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 25. juni 2020
Tidspunkt: kl. 14.00
Sted: vær. 2-133 + Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Jens Joel (S), Nils Sjøberg (RV), Jan E. Jørgensen (V), Sofie Løhde (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Michael Aastrup Jensen (V) og Victoria Velasquez (EL).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod.

Flemming Møller Mortensen fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Samråd med udenrigsministeren vedr. rejsevejledning for rejser til EU-lande

EUU alm. del (19) – samrådsspørgsmål S

EUU alm. del (19) – svar på spm. 238 om, hvilke retningslinjer der foreligger for udarbejdelsen og grundlaget for en rejsevejledning, fra udenrigsministeren

Samrådsspørgsmål S

Stillet af Eva Kjer Hansen (V)

”Ministeren bedes redegøre for, hvem der har besluttet den gældende rejsevejledning for rejser til EU-lande og hvilket grundlag beslutningen er baseret på, herunder om grundlaget adskiller sig fra tidligere grundlag.”

Den fungerende formand: Velkommen i Europaudvalget til et åbent samråd med udenrigsministeren. Ministeren er blevet spurgt om, om han vil redegøre for, hvem der har besluttet den gældende rejsevejledning for rejser til EU-lande, og hvilket grundlag beslutningen er baseret på, herunder om grundlaget adskiller sig fra tidligere grundlag. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Eva Kjer Hansen.

Eva Kjer Hansen: Tak for det. Det skal jeg gøre ganske kort, for spørgsmålet giver jo sig selv. Men det er begrundet i, at der hersker meget stor forvirring om, hvornår man egentlig må det ene, og hvornår man må det andet. Jeg forstår jo, at ministeren igen senere i dag vil bebude ændringer i vejledningerne. Derfor synes jeg, at vi har brug for at få afklaret, hvad der egentlig er op og ned i beslutningsprocessen omkring de forvirrende udmeldinger, der har været om rejsevejledningen.

Udenrigsministeren: Tak til spørgeren, Eva Kjer Hansen, for at kalde mig i samråd om de gældende rejsevejledninger. Jeg finder vigtigt, at vi får kommunikeret, så man kan se, hvad der ligger bagved, og så man får svar på Eva Kjer Hansens spørgsmål. Tak i øvrigt til dem af jer, som i også deltog i den tekniske briefing forud for samrådet. Der fik vi god anledning til at gå i detaljer om, hvordan vi normalt arbejder.

Her på samrådet vil jeg svare på, hvordan det forholder sig med de gældende rejsevejledninger for rejser til EU-lande. Det er et oplagt spørgsmål, fordi der jo er meget, som endnu ikke er, som det plejer at være. Særlig inden for EU er vi ikke vant til at se orange og røde rejsevejledninger, men det har jo været tilfældet de sidste tre måneder. Det har også været tilfældet for mange andre europæiske lande. Det siger lidt om, hvad det er for en unik tid, vi har stået i, og som vi i høj grad stadig står i både i Europa og globalt.

Under normale omstændigheder har Udenrigsministeriet en individuel rejsevejledning for alle de lande, hvor Danmark har en ambassade, samt for enkelte andre lande – i alt ca. 80. Der er syv EU- og Schengenlande, hvortil vi normalt ikke har en rejsevejledning. Det er normalbilledet. Fredag den 13. marts var imidlertid ikke normal på nogen måder. Det var en af de mest dramatiske dage, jeg endnu har oplevet som udenrigsminister. Da måtte vi male hele verdenskortet orange og fraråde alle ikk nødvendinge rejser til hele verden. Land efter land lukkede ned. Rejserestriktionerne blev flere og flere – og strengere og strengere. Jeg tror ikke, at man nogensinde før i verdenshistorien har set, at verden lukkede ned i en hast og et omfang, som vi så i marts.

Vi kendte til risikoen for, at smitte kunne bringes ind i Danmark fra rejser i udlandet – det var den måde, det kom ind på. Vi vidste, at danskere risikerede at strande i udlandet. Over hundredetusinde danskere var ude at rejse. Der måtte handles hurtigt og konsekvent. Alt andet havde været uforvarsligt. Det var den situation, Danmark og verden stod i. Derfor malede vi hele verden orange. Jeg er ikke et sekund i tvivl om, at det var den rette beslutning, også selv om det var en svær beslutning. Virkeligheden svarede simpelt hen ikke længere til vores rejsevejledninger eller den metode, vi normalt bruger. Vi befandt os i en akut, global sundheds-, sikkerheds- og rejsekrise. Danmark var et af de lande, der handlede hurtigst. Det står jeg fuldt og fast ved. Mange andre lande fulgte i øvrigt efter Danmark. Vi handlede hurtigt og resolut, og vores bekymring skulle snart vise sig at være velbegrundet. Tillad mig at komme med et par eksempler. 3 dage senere måtte vi oprette en særlig taskforce i Udenrigsministeriet for at hjælpe strandede danskere hjem fra Marokko, fordi luftrummet blev lukket ned med ultrakort varsel. Man nåede simpelt hen ikke at komme ud. Og 3 dage senere igen kunne de to første danske særfly hjælpe danskere hjem fra Marokko. Senere fulgte særfly til Italien, Filippinerne og Peru. Vi pressede på i EU-systemet for at få et samarbejde op at stå for at hjælpe europæiske borgere hjem. Det tog lidt tid, men det lykkedes, og det endte med at fungere rigtig godt alt i alt.

De seneste måneder har vi stået i en helt ekstraordinær situation. Udenrigsministeriet har haft én samlet global rejsevejledning. Den har været anvendt til at bede danskerne om at blive i

Danmark. Det er sket ud fra et forsigtighedsprincip for at undgå at få smitte ind i Danmark. Det er i sig selv et usædvanligt hensyn at skulle tage. Normalt handler vores rejsevejledninger om danskernes sikkerhed ude i verden, men i coronatiden har vi haft et særskilt hensyn til danskernes sikkerhed herhjemme, altså også sikkerheden for de danskere, der er blevet herhjemme, men som risikerer at blive smittet af danskere, der har været ude at rejse. Og må jeg minde om, at vi jo fik smitten ind fra skiturister fra Norditalien og Østrig.

Den globale rejsevejledning er i foråret blevet fastsat som en del af regeringens samlede indsats mod covid-19 i koordination med en lang række relevante danske myndigheder, herunder også sundhedsmyndighederne. Udenrigsministeriet har aldrig tidligere haft en sådan generel rejsevejledning gældende for hele verden. Vi har dog heller aldrig haft en bare tilnærmelsesvis sammenlignelig situation med en global pandemi og nedlukning, som vi har set under covid-19.

Mandag den 15. juni tog vi det første skridt hen mod en gradvis normalisering med åbning til Island, Norge og Tyskland. Og nu tilsiger udviklingen, at vi kan begynde en egentlig genåbning af Europa, som i øvrigt også er anbefalet af Kommissionen. Derfor præsenterede regeringen torsdag i sidste uge en ny model for rejsevejledninger for EU- og Schengenlandene samt Storbritannien. Det har været afgørende for regeringen at åbne med sikker grund under fødderne. Derfor har det selvfølgelig taget noget tid at finde en robust model med objektive kriterier.

Alle hovedstæder i Europa har gjort sig samme overvejelser i den seneste tid: Hvordan åbner vi rejsevejledningerne på en forsvarlig måde? Med den nye model kan vi lægge rejsevejledningerne op ud fra sådan objektive, sundhedsfaglige kriterier og få automatik, når det kommer til, om vi anbefaler danskerne at rejse eller ej i disse coronatider.

Den model indebærer, at Statens Serum Institut hver uge opdaterer sin liste over åbne lande og karantænelande. Den liste udkommer i eftermiddag, og den anvendes både som grundlag for de danske indrejserestriktioner, ind i Danmark, åbning af grænsen, og vores rejsevejledninger for danskere, der påtænker at rejse ud af Danmark. Hvis et land har færre end 20 nye smittetilfælde pr. uge pr. 100.000 beboere, vil det blive klassificeret som åbent. Hvis et åbent land overstiger et kritisk niveau på 30 eller flere smittede pr. uge pr. 100.000 beboere, vil det blive et karantæneland. Klassificeringen af åbne lande og karantænelande på baggrund af den nye model er kun ét parameter i den vurdering, som Udenrigsministeriet foretager forud for opdateringen af rejsevejledningen til et givet land. Hvis et land har betydelige indrejserestriktioner og karantæne regler over for danske rejsende, vil rejsevejledningen kunne forblive orange, hvilket for tiden gælder Storbritannien og Irland.

Med andre ord går vi i EU tilbage til individuelle rejsevejledninger for hvert land, og på baggrund af den nye model kan vi lempe rejsevejledningerne for hovedparten af landene i EU og Schengen. Når vi nu i så høj grad baserer de danske rejsevejledninger for Europa på sundhedsfaglige kriterier, er det fortsat og uden tvivl anderledes end tidligere. Det er simpelt hen,

fordi den globale covid-19-pandemi nødvendiggør et fortsat stærkt og særskilt sundhedshensyn. Normalt arbejder Udenrigsministeriets Borgerservice med individuelle rejsevejledninger for de enkelte lande, men i den vurdering indgår en række også faglige aspekter som risiko for terror, kriminalitet, transportforhold, lokale love og sædvaner samt sundhedsforhold. Rejsevejledningerne udarbejdes med faglige input fra både danske ambassader og andre relevante danske myndigheder, eksempelvis efterretningstjenesterne. Det nye i den kommende tid er, at de sundhedsfaglige vurderinger vil have et markant stærkere fokus i den samlede vurdering end tidligere. Og så vil usikkerhed om udlandsrejser forblive et grundvilkår en rum tid endnu, fordi pandemien stadig væk er hos os.

Det er simpelt hen den verden, vi lever i nu, og som rejsevejledningerne nødvendigvis må afspejle. Men med den nye model har vi skabt klarhed om, hvilke faktorer vi ser på, når vi træffer beslutninger, og hvornår vi træffer dem. Nu åbner vi for det meste af Europa, hvorefter der selvfølgelig udestår en afklaring om, hvad der skal ske med resten af verden. Her har regeringen stillet en model for åbning for turister fra visse tredjelande i sigte, og der pågår i øjeblikket EU-drøftelser herom, og Folketinget vil selvsagt blive orienteret, når der er et konkret forslag på bordet, og det kan komme til at gå hurtigt.

Afslutningsvis vil jeg blot understrege, at pandemien jo stadig raser for fuld styrke globalt. Smittetallet er stigende på globalt plan. Hver uge sætter man nærmest ny rekord i antal ny-smittede. Vi skal huske, at vi ikke er ude af krisen endnu. Derfor vejer forsigtighed og sundhedshensyn selvfølgelig rigtig tungt. Det er vigtigt, så vi ikke ender i en situation, hvor vi kommer til at tage smitte med ind med risiko for at underminere den kæmpe indsats, danskerne har gjort, mod covid-19, som gør, at vi står, hvor vi står i dag, nemlig et rigtig godt sted i Danmark. Vi har passet på hinanden og passet på dem, der er svagest i vores samfund, dem, der er mest sårbare, kronisk syge og ældre, som risikerer en fatal udgang, hvis de får covid-19. Den indsats, vi har foretaget, og som er lykkedes, skal vi selvfølgelig ikke risikere at underminere. Derfor er det vigtigt at udvise forsigtighed.

Eva Kjer Hansen: Tak til udenrigsministeren for at besvare samrådsspørgsmålet. Jeg er fuldstændig enig i, at det er rigtig vigtigt, at vi tænker på, hvordan vi kan beskytte hinanden allerbedst, og hvordan vi undgår unødvendig smitte. Det er dog også vigtigt at se på, hvilke beslutninger der er blevet truffet undervejs, og om de har været rimelige overhovedet.

Derfor vil jeg gerne spørge udenrigsministeren om pressemødet den 29. maj, hvor udenrigsministeren bebudede, at samtlige ikkenødvendige rejser med undtagelse af rejser til Island, Norge og Tyskland frarådes til og med den 31. august. Hvor kommer datoen den 31. august fra? Hvad var begrundelsen for, at man på det tidspunkt frarådede rejser helt frem til den 31. august? Altså, hvad var beslutningsgrundlaget? Det glæder jeg mig til at høre svaret på.

Jeg vil samtidig gerne have at vide: Når nu man indførte det her såkaldte forsigtighedsprincip i rejsevejledningerne, efter at man jo traf en politisk beslutning om at lukke ned den 13. marts,

sådan som vi fik oplyst under den tekniske gennemgang, hvem havde så vurderet det såkaldte forsigtighedsprincip og truffet beslutning om, hvordan det skulle benyttes?

Det fører mig så over til at spørge: Hvorfor var det lige Island, Norge og Tyskland, der blev sat i en særlig situation, og ikke Holland eller Finland eller andre lande omkring os? Hvorfor lige netop de lande? Hvad var ministerens begrundelse for at træffe den beslutning?

Udenrigsministeren: Til det første spørgsmål om den 29. maj: På det tidspunkt tilsagde forsigtighedsprincippet, at det var for tidligt og for risikabelt at lukke op for rejser til hele Europa. Man kan sige, at udmeldingen skabte ro og overblik i forhold til den forestående sommerferieperiode. Samtidig viste det sig heldigvis, at det lykkedes flere og flere lande ligesom Danmark at holde smittetallet lavt, og at der tegnede sig et perspektiv med en samlet EU-tilgang. Vi lyttede også senere til Folketingets partier og den private sektor. I midten og slutningen af maj stod vi et sted, hvor pandemien jo stadig væk på mange måder rasede, og hvor ønsket både gik på klarhed og samtidig forsigtighed.

I det tredje spørgsmål, nu tager jeg lige spørgsmålene i sammenhæng, blev der spurgt til: Hvorfor åbne op for Tyskland, Norge og Island? Det var den tilgang, som de fleste europæiske lande havde på daværende tidspunkt, altså en gradvis og forsigtig tilgang, hvor man i første omgang kiggede på de nabolande, som man deler fysiske landegrænser med. Der kan man så spørge: Hvad så med Island? Men de deler også grænse oppe i Nordatlanten med Grønland og Færøerne, så der er også et særligt hensyn til rigsfællesskabet. Derfor var vores fokus i første omgang at åbne op for de nabolande, hvor vi også på det tidspunkt kunne sige, at det var sundhedsmæssigt forsvarligt at gøre det. Det var begrundelsen.

Der blev så spurgt til forsigtighedsprincippet. Det forsigtighedsprincip var allerede gældende, inden vi den 13. marts måtte ændre vores rejsevejledning for hele verden, fordi det gik så stærkt med pandemien med nedlukninger og restriktioner og danskere, der strandede derude, og som var desperate for at komme hjem. Vi kunne forudse, at det kun ville blive værre hen over marts og april måned. Derfor var der en klar anbefaling om ikke at rejse ud og i øvrigt også en anbefaling til alle de danskere, der var derude, om at komme hjem så hurtigt som muligt, så de ikke risikerede at strande. På det tidspunkt havde vi på danskerlisten over hundredtusinde danskere ude i verden, og som jeg nævnte, lukkede Marokko sit luftrum. De restriktioner så vi over alt i verden.

Så forsigtighedsprincippet handlede dels om at tage hensyn til, at danskerne ikke skulle strande, dels det hensyn, som stadig væk gælder i dag, at man ikke skal bringe smitten med ind i Danmark og risikere at underminere den gode indsats, som vi har foretaget i Danmark i forhold til at få kontrol over covid-19. Og jeg må minde om, at den måde, vi fik smitten ind i Danmark på, var via turister, der kom hjem fra skiferie. Og som jeg tror vi alle sammen har kunnet studere nøje gennem de sidste mange måneder, er covid-19 en lumsk sygdom, idet der er en forsinkelse, fra man bliver smittet, til symptomer og værre ting viser sig. Derfor er det vigtigt at være forsigtig, så man ikke risikerer, at sygdommen tager over, fordi man ikke handler i tide. Vi

har set nogle eksempler på lande og områder, hvor det har været tilfældet. Det vil vi gerne undgå.

Eva Kjer Hansen: Jeg spurgte såmænd bare til, hvem der vurderer forsigtighedsprincippet. Det var det enkle spørgsmål. Og mit første spørgsmål var: Hvor kom datoen den 31. august fra? Altså, hvorfor gik ministeren ud og gav en melding, som skulle være helt frem til den 31. august?

Udenrigsministeren: Forsigtighedsprincippet kom jo som en fælles del af den samlede covid-19-håndtering, hvor vi ville være forsigtige for at undgå at bringe smitte med ind i Danmark, ligesom vi også lukkede vores eget samfund delvis ned, fordi det var det forsigtige og rigtige at gøre på det tidspunkt for at undgå, at smitten ville sprede sig yderligere. Så det er et princip, der har drevet regeringens beslutning, med henblik på at undgå, at pandemien kommer ud af kontrol.

Datoen den 31. august var blev fastsat i maj ud fra et ønske om at skabe så meget klarhed over sommerperioden som muligt. Man kan altid diskutere den nøjagtige dato. Andre lande som Norge havde på det tidspunkt den 20. august som dato, indtil hvilken de frarådede ikke-nødvendige rejser. En række lande, herunder Danmark, har så kunnet revurdere de her rejsevejledninger, fordi smitten er kommet mere under kontrol. Smittetallene har været bedre i Europa, end vi på det tidspunkt troede de ville være, og det er jo positivt.

I den forbindelse er det vigtigt at sige, at også Europa-Kommissionen ændrede sin grundlæggende tilgang med en meddelelse, som vistnok kom den 11. juni, som anbefalede åbning for rejser i hele EU-/Schengenområdet – efter tidligere at have haft en mere gradvis åbning som en hovedtilgang. På den måde justerede vi også vores model, og vi fik, som det blev nævnt i det tekniske samråd, en model for, hvordan vi på sikker grund, kunne få sundhedsdata fra EU-/Schengenlandene, sådan at vi kan åbne for rejser, vel vidende at det hviler på et grundlag om, at der er styr på pandemien i de pågældende EU-/Schengenlande, som man åbner for rejser til. Den model havde vi heller ikke tilbage i maj måned. Vi havde ikke sundhedsdata, som på det tidspunkt kunne føre til en sådan model. Det har vi nu, og den model er så den model, der træder i kraft her den 27. juni.

Michael Aastrup Jensen: Tak til udenrigsministeren både for den tekniske gennemgang og nu også besvarelsen her. Der er nogle ting, som stadig væk står hen i det uvisse for at sige det mildt – undskyld jeg siger det. Det ene handler om dette forsigtighedsprincip. For man kan godt forme alle mulige ord omkring det, men spørgsmålet er jo, hvem det er, der rent konkret træffer beslutningen om, at det ud fra et forsigtighedsprincip så er de tre lande, som bliver nævnt. Er det fagfolk i Udenrigsministeriet, som jo normalt har kompetencen til at foretage en sådan vurdering, er det udenrigsministeren eller er det statsministeren, eller er det en helt fjerde person, som sidder og træffer den her beslutning? Der kan man nok så meget pakke det ind i alle mulige ord uden at besvare spørgsmålet, men det er jo reelt det, vi har spurgt om, jeg ved ikke hvor mange gange. Så det er ret interessant.

En anden interessant ting er de forskellige modeller, der blev udarbejdet af fagfolkene i Udenrigsministeriet, som jo er dem, som i årtier har haft ekspertisen til at lave rejsevejledninger. Men under corona er der så åbenbart kommet en ny procedure, hvor det er en politisk beslutning, der bliver truffet et eller andet sted – det er stadig uvist hvor. Er der lavet et konkret udkast til de modeller af fagfolkene med ekspertisen, som så er blevet trumfet politisk, og hvad er der helt konkret i de forskellige modeller i forhold til den beslutning, man så meldte ud, om, at det nu var Tyskland, Norge og Island?

Grunden til, at jeg spørger, er jo, at det her ikke er for sjov. Én ting er, at man har lavet en model nu med objektive vurderinger. Problemet er jo bare, at en samlet dansk rejsebranche siger, at løbet så at sige næsten er kørt. Da vi startede mødet her, kom der en nyhedsalarm ud om, at charterselskabet Jet Time har fyret alle deres medarbejdere minus syv. Så det er jo ikke for sjov. Hvis man virkelig ønsker, at der ikke skal være tusinder og atter tusinder af arbejdsløse i den samlede danske rejsebranche, fortjener vi nogle klare svar og ikke mindst en vished om, at det ikke bare var en stats- eller udenrigsministerens mavefornemmelse og politiske beslutning, men at der lå faglige, sundhedsfaglige, vurderinger til grund for beslutningerne. Jeg må indrømme, at jeg endnu ikke har fået svar, og nu har jeg spurgt alle mulige steder – Det Udenrigspolitiske Nævn, ved den tekniske gennemgang, og nu spørger jeg så også her som en lidt naiv optimist, der håber at få klare svar.

Udenrigsministeren: Måske har du ikke hørt det, men svaret er meget klart: I alle de større beslutninger om covid-19 og det samlede beredskab er det regeringen, der har taget beslutningen – f.eks. når vi har lavet grænserestriktioner eller et samlet beredskab for covid-19. Det politiske ansvar hviler jo på enhver regering, der sidder i en ekstraordinær krisesituation, som vi var i og stadig væk i et vist omfang er i. Så det er regeringen, der træffer beslutningerne.

Det, Michael Aastrup Jensen siger om, at forsigtighedsprincippet bare er ord, vil jeg erklære mig fuldstændig uenig i. Det er faktisk et ret vigtigt princip om, at vi passer på det fremskridt, som vi har fået mod covid-19 herhjemme i Danmark, fordi danskerne har ydet et kæmpe offer, fordi de har fulgt sundhedsmyndighedernes anbefalinger, fordi de har vist samfundssind – den kæmpe indsats, som betyder, at vi står her nu og ikke vil sætte situationen over styr. Og vi skal også passe på hinanden, vi skal passe på de ældre, vi skal passe på de kronisk syge, vi skal passe på folk, for hvem corona kan få fatale følger.

Så det ligger i forsigtighedsprincippet og på baggrund af de erfaringer, vi har gjort; vi fik jo smitten ind fra rejsende på skiferie i Italien og Østrig. Det er bare for at minde om, hvordan situationen var i marts. Denne sygdom er lumsk, og derfor kan man godt være ude at rejse, komme hjem og måske være symptomfri, men stadig bære rundt på coronavirus, hvor man kan smitte andre, eller hvor symptomerne kommer senere. Man skal vise rettidig omhu og forsigtighed, hvis man skal vinde over sygdommen. Det tror jeg står klart for alle, der har fulgt med.

Jeg synes ikke, det er for sjov. Det er gravalvorligt, når mennesker risikerer at dø af en sygdom, og derfor skal vi virkelig passe på hinanden. Der blev spurgt til fagfolk i Udenrigsministeriet og sundhed. Dette er først og fremmest en sundhedskrise. Den model, vi så har bygget op nu i forhold til EU og Schengen, bygger på europæiske sundhedsdata indsamlet gennem Statens Serum Institut, hvormed vi nu kan få en model. Men vi skal være rimelig sikre på, at de data, vi får, og de sundhedsmæssige overvejelser, der er, står på rimelig grund, sådan at vi med åbning for rejser til andre lande ikke risikerer at bringe smitten med ind igen; det er jo vigtigt. Så det er ikke for sjov, og vi arbejdede som sagt benhårdt på at få en model.

Jeg er helt vidende om, at rejsebranchen er blandt de allerhårdest ramte, både i Danmark og resten af verden. Den globale turisme mener man vil gå ned med 60-80 pct. – det er meget alvorligt. Det er jo ikke, fordi nogen spekulerer i at holde rejsebranchen tilbage. Tværtimod tror jeg, vi alle sammen kunne ønske, at vi levede i en mere normal verden, hvor man kunne rejse igen, og hvor rejsebranchen kan leve af turister. Så det er ikke for sjov, at man træffer de valg, man træffer her. Heldigvis har vi så i anden sammenhæng kunnet hjælpe rejsebranchen, og der er også et spor med erhvervsministeren, hvor vi kigger udfordringerne for de brancher, der er blevet ramt af denne forfærdelige krise.

Hvad ligger der i forsigtighedsprincippet? bliver der spurgt. Og man kan sige, at der kan være en model, der hedder, at man ikke gør noget. Der kan være en model, hvor man siger, at vi ikke vil lave om på ting; vi tænker bare, at vi ikke gør noget i forhold til rejser, vi går videre, som om verden er uforandret. Vi kan gøre lidt, vi kan gøre mere, eller vi kan gøre meget. Vi har fra regeringens side besluttet en forsigtig tilgang, og det står vi ved. Det er det, som vi har kunnet se har virket, og man kan sige, at det er vigtigt, når man har med en ukendt pandemi at gøre, at vise rettidig omhu og beslutte det tidligt, så man vinder over pandemien.

Jeg er glad for, at vi nu har en model, hvor vi kan åbne, for jeg forstår godt, at der er danskere, som vil ud at rejse. Og det er faktisk af hensyn til de rejselystne danskere, at vi nu kan gå videre og lave en model hen over sommeren. Det er af hensyn til vores egen indsats herhjemme, at modellen er forsigtig. Og så ønsker jeg selvfølgelig, at vi skal hjælpe rejsebranchen, men vi må jo tænke på, hvad der virker mod covid-19. Danskernes tryghed, sikkerhed og sundhed er det første hensyn, vi må tage, og dernæst er kommer de andre hensyn, bl.a. til rejsebranchen, som jeg deler spørgerens frustration over bliver ramt. Men hensynet må først og fremmest være til danskernes tryghed, sikkerhed og sundhed og vores samfund i kampen mod covid-19.

Sophie Løhde: Selvfølgelig er hensynet til danskernes sundhed det allervigtigste, men jeg tror også, der er mennesker, som godt kunne tænke sig, at de ikke unødvendigt skulle være blevet fyret fra deres job, og det er jo skåret ind til benet, hvad en del af det her handler om. For alle valg har nogle konsekvenser, også når regeringen – kan man sige – har valgt at overtage styringen af det, der plejer at være et myndighedsværktøj til at guide danskerne med rejsevejledninger på baggrund af saglige, faglige vurderinger fra sundhedsmyndighederne og Udenrigsministeriet. Nu har man så i stedet lagt sit eget politiske filter ned over det.

I forbindelse med den tekniske gennemgang inden samrådet bekræftede ministeren, at det ikke var Udenrigsministeriet, som lavede en indstilling og anbefaling til regeringen om kun at ændre rejsevejledningen til Tyskland, Island og Norge – det var ikke Udenrigsministeriet, der gjorde det – der blev lagt forskellige modeller op til regeringen, som så traf sin beslutning, som vi kender i dag, nemlig at der kun skulle ændres i rejsevejledningen for Tyskland, Island og Norge. Jeg vil godt bede ministeren om at oplyse, hvordan den mest forsigtige model så ud i indstillingen fra Udenrigsministeriet. Det er mit første spørgsmål.

Mit andet spørgsmål refererer også til pressemødet den 29. maj, hvor rejsevejledningen blev ændret til Tyskland, Island og Norge, så man ikke længere frarådede ferierejser til de pågældende lande. De blev farvet gule frem for orange. Samtidig meddelte udenrigsministeren, at først efter den 31. august ville regeringen tillade rejser til andre lande, og nu siger ministeren i dag på samrådet, at den udmelding skabte ro og klarhed om sommerferien for danskerne. Det skal jeg lige love for at den gjorde; det vil jeg give udenrigsministeren fuldstændig ret i. For den skabte jo så meget klarhed, at alle gik hjem og droppede deres hidtidige ferieplaner for i stedet at gå i sommerhus i Danmark eller Tyskland, Island, Norge. Samtidig har vi en rejsebranche, som tilbagebetalte danskerne alle rejser til andre lande end de tre pågældende. Vi taler om milliardbeløb, der er blevet tilbagebetalt. Så jeg tror, at de, der arbejder i rejsebranchen, finder det mærkeligt, at det, der skulle fungere som en klarhed, senere blev ændret til total forvirring, ved at man pludselig fuldstændig vendte på en tallerken og åbnede for en masse lande i Europa – nu kan danskerne alligevel godt tage på sommerferie til Mallorca og andre steder. Ergo har rejsebranchen tilbagebetalt beløb i milliardklassen, som de ikke havde behøvet tilbagebetale, og mennesker blev fyret fra deres job uden grund, fordi man senere fuldstændig ændrede sin den beslutning, som ikke havde hvilet på Udenrigsministeriets saglige, faglige indstilling, men på regeringens egne mavefølelser om, hvad der skulle ske.

Derfor vil jeg også gerne spørge udenrigsministeren, om det i dag er en af de ting, som regeringen vil betragte som en af de fejl, den har begået. Altså, regeringen har jo meldt ud, at den ville komme til at begå fejl. Så vil jeg bare spørge: Var det en fejl, at man gjorde det her? Og vil udenrigsministeren i så fald give en undskyldning til rejsebranchen og yde fuld erstatning og kompensation for alle de rejser, der er blevet tilbagebetalt, som rejsebranchen ikke har en juridisk chance for at sælge til de samme danskere igen?

Ulla Tørnæs: Jeg afventer faktisk svaret på det sidste, Sophie Løhde spurgte om. For jeg hæftede mig ligesom hende ved, at statsministeren endnu en gang under den – tror jeg – 15 timer lange afslutningsdebat, vi havde herinde forleden, gentog, at der selvfølgelig ville blive begået fejl, og at der også er blevet begået fejl. Det bliver jo bare tom retorik eller et panser, som man stiller op foran sig for at undgå at svare på, hvilke fejl der er begået.

Jeg håber meget, at regeringen her vil erkende, at den zigzagkurs, som glimrende er blevet beskrevet af min kollega her, som regeringen har udsat danskerne for omkring rejsevejledningerne, i det mindste bør munde ud i en undskyldning til de tusinder af danskere, som har måttet ændre deres ferieplaner med kort frist – med store konsekvenser til følge.

Udenrigsministeren: For det første vil jeg bare gerne lige forklare, hvordan rejsevejledninger bliver udarbejdet. I Danmark har vi valgt, at når vi letter for indrejserestriktioner, altså det, at andre landes borgere kan komme til Danmark, så afspejler vi det i, at vi også ændrer rejsevejledningen for det pågældende land. Når vi har en forsigtig tilgang og en faseindeltilgang til en åbning over for resten af verden – det har vi, og det står vi ved – for at undgå, at smitten kommer ud af kontrol, så er det jo præcis den samme måde, vi har gjort det på nationalt. Efter at vi delvis lukkede Danmark ned i marts måned, har vi også gradvis åbnet vores samfund igen, og vi har kunnet fremrykke nogle af de faser, fordi smittetallet forblev relativt lavt. I forhold til de fremskrivninger, som SSI og andre er kommet med – I kan huske dem, de har været offentligt tilgængelige – kan vi se, at det faktisk er gået bedre med at få styr på smitten i Danmark, og så har vi fremrykket ting. Det samme er nu sket i forhold til i hvert fald resten af Europa. Jeg tror ikke rigtig, det er i forhold til resten af verden, hvor der stadig er meget smitte, men det er faktisk gået bedre, end man turde håbe på for bare en måneds tid siden, både hvad angår smittetallet herhjemme, i nabolandene og i Europa generelt. Skulle vi så, fordi vi på et tidspunkt har lavet en rejsevejledning, og siger, at det så nu er gået bedre, end vi turde tro på, bare sige, at vi ikke laver noget om? Så har vi nu valgt – og vi har også kunnet lave en model for det – at vi faktisk kan åbne og ikke fraråde ikkennødvendige rejser til de fleste europæiske lande, fordi det går bedre, og den model kan vi lægge frem, og det kan træde i kraft den 27. juni. Det er jo positivt for danskere med rejselyst, så det er det, der ligger i det, og det synes jeg er fair.

Jeg forstår godt rejsebranchen. Jeg har fuld sympati med, at der er mange mennesker, rejsebranchen, turistbranchen, som er hårdt ramt i disse måneder. Derfor har vi også arbejdet med forskellige former for hjælpeforanstaltninger og kommer fortsat til det. Derfor stimulerer vi økonomien, og derfor har vi lavet en sommerpakke for Danmark. Så det er bevæggrunden, Sophie Løhde. Man kunne selvfølgelig godt vælge at sige, at man bare fastholder en rejsevejledning. Altså, rejsevejledninger bliver jo jævnligt opdateret og lavet om i lyset af, hvordan virkeligheden er derude, og det tror jeg at man skal notere sig.

Så bliver der spurgt til, hvad der var beslutningsgrundlaget i regeringen osv. Det kan vi godt gå ind og debattere, men man kan sige, at det var et fælles oplæg fra flere ministerier, og den mest forsigtige mulighed fra at holde – man kan sige – hele verden lukket fortsat. Det kunne vi selvfølgelig godt have valgt. Men det, som man vælger, som selvfølgelig er mindre forsigtigt i sin natur, er at starte gradvist med at åbne over for Tyskland, Norge, Island, og så kan vi så, hvor vi står nu, åbne over for det meste af Europa i forhold til indrejserestriktioner og deraf også ændre vores rejsevejledning for udrejse. Det er jo positivt, at vi står der, og det tillader jeg mig at glæde mig over som udenrigsminister, men maner også til besindighed. For det er klart, at man med denne model også risikerer – det skal man også være pinligt bevidst om – at nogle lande lukker ned igen, hvis de overstiger incidenskriteriet f.eks. Så kan SSI opdatere sine tal, og så kan vi risikere, at lande lukker ned. Så vi kommer til at leve i en usikker verden. Usikkerhed er blevet et grundvilkår i coronatiden både herhjemme og ude i Europa, og det af-

spejler modellen. Men nu er vi, hvor vi er, og jeg glæder mig da over, at vi kan åbne for rejser til det meste af Europa her den 27. juni.

[Lydudfald] ... og om det var en fejl. Altså, vi kan sikkert alle sammen diskutere, om der er begået fejl. Jeg mener ikke, det er en fejl, at vi, fordi smittetallene er bedre herhjemme og i resten af Europa, revurderer vores rejsevejledninger, på baggrund af at vi også har ændret indrejse-restriktioner, sådan at vi nu kan have en model, så man kan åbne tidligere for udrejser, end vi havde forventet. Det mener jeg ikke er nogen fejl, men et forsøg på at vise behørigt hensyn til alle de nødvendige balancer, herunder at de danskere, der har ro og lyst til at rejse, også får nogle gode redskaber og vejledninger til det.

Eva Kjer Hansen: Jeg synes jo, det er ærgerligt, at ministeren cykler rundt omkring tingene på den måde i stedet for at prøve at svare på de spørgsmål, der bliver stillet. Jeg skal så prøve at spørge på denne måde: Har ministeren fortrudt, at han kom til at nævne datoen den 31. august, med det store kaos derude til følge? For folk havde jo tillid til, at de skulle rette ind efter det, regeringen meldte ud, og nu står man med en branche, som er fuldstændig rundt på gulvet, og hvor det har store økonomiske konsekvenser, og når ministeren nu udmærket forstår rejsebranchen og har sympati for rejsebranchen, vil ministeren så også tage ansvar for det kaos, beslutningerne har medført? Det er mit ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål er: Jeg forstår, at det er regeringen, der har truffet de her beslutninger, og det har man gjort ud fra et forsigtighedsprincip, og ministeren siger, at det er et meget vigtigt princip. Jeg spurgte under den tekniske gennemgang til, hvad forsigtighedsprincippet betyder, og jeg fik faktisk at vide, at det overhovedet ikke var defineret. Men det kan være, udenrigsministeren kan gøre mig klogere på, hvad det er, man i regeringen sidder og vurderer ud fra, når man vurderer på baggrund af forsigtighedsprincippet. Hvilke elementer indgår? Eller sidder ministre der med hinanden og siger, at min mavefornemmelse siger sådan og min mavefornemmelse siger sådan, og det kalder man så et forsigtighedsprincip? Altså, hvad er de konkrete ting, der indgår i den der vurdering med forsigtighedsprincippet, og som har ført til, at regeringen traf de beslutninger, den gjorde?

Kim Valentin: Tak til ministeren for forsøg på svar indtil videre. Den 11. marts stod vi jo i en situation, hvor der var noget, der væltede ind over os. Man kan sige, at Danmark generelt kom i en tilstand af, at vi frygtede morgendagen, og derfor blev vi jo nødt til at gøre noget; det var vi rimelig enige om, at man var. Man kan sige, at en masse af de beslutninger, der blev taget på det tidspunkt, blev taget på basis af frygt og forsigtighed, som blev lagt ind over de her beslutninger, men måske med for lidt viden. Nu ved vi meget mere, end vi gjorde den 11. marts om, hvad der sker, og derfor er det måske mere rigtigt i dag at bruge viden end frygt som parameter for at tage beslutninger. Derfor er sådan noget som åbenhed utrolig vigtigt i den her sammenhæng, og en af de ting, Venstre har slået på hele tiden, er, at vi skal være åbne om baggrunden for beslutningerne og de modeller, der ligger til grund, for det lærer vi også af fremover.

Nogle af de vejledninger, der er kommet efterfølgende, har jeg så nogle spørgsmål til, for hvis jeg stod som rejsebranche og kiggede på det her, ville jeg sige: Har jeg overhovedet en forretning? Nu ser jeg fremad, og jeg kigger på de rejsevejledninger med åbne lande og karantænelande og grænseværdier på henholdsvis 20 og 30 smittede pr. 100.000 indbyggere pr. uge, og hvis jeg forstår det rigtigt, bedømmer man nu i fremtiden, i forhold til hvor stor hældningen på kurven er – ikke så meget, hvor man er på kurven, altså hvor mange smittetilfælde, der er i de her lande, men sådan set hvordan hældningen på kurven er. Og der kunne jeg godt tænke mig at høre, hvorfor man har valgt lige den model. Hvorfor indgår antal smittede ikke i modellen? Det må vel også være af betydning, hvor man er på kurven, og hvor mange smittede der er i det land, man er i – har det overhovedet været overvejet? Jeg spørger, fordi vi har en rejsebranche derude, som skal vænne sig til at agere i et helt nyt rum, hvor man skal tilrettelægge rejser for danskerne og vide, hvad man skal gøre, hvis nu der kommer en anden eller tredje bølge eller en ny virus. Så hvorfor har man valgt lige denne model? Det skal de jo agere ud fra.

Så har jeg et spørgsmål om åbenhed: Hvilke modeller var på banen undervejs? Kan ministeren af hensyn til fremtidige beslutninger ikke løfte sløret for det? – og for, hvorfor man valgte forsigtighedsprincippet i stedet for et andet princip?

NOT Udenrigsministeren: Først vil jeg svare Eva Kjer Hansen. Når man laver en rejsevejledning og en samlet indsats, kan man jo vælge at blive ked af, at tingene går bedre, end man havde turdet håbe på – eller man kan vælge at glæde sig over det. Det sidste gør jeg. Jeg glæder mig over, at vi havde mulighed for at revidere vores rejsevejledninger og indrejserestriktioner, fordi Europa står et bedre sted i pandemien nu, end vi gjorde midt i maj. Og det er ikke enestående for Danmark; i alle europæiske hovedstæder har man ændret og fremrykket sine forskellige faser, ligesom Kommissionen har ændret sin tilgang. Jeg nævnte, at Kommissionen den 11. juni kom med en anbefaling om at åbne til alle EU- og Schengenlande, fordi der er kommet så meget styr på smittesituationen i Europa. Ved ændring af rejsevejledningerne vejer det hensyn naturligvis tungt, at rejselystne danskere på forsvarlig vis kan rejse. I andre lande har man også ophævet restriktioner og ændret rejsevejledninger med kort varsel. Jeg sender gerne en oversigt over til udvalget, hvis der er interesse for det.

Om rejsebranchen og hele diskussionen om forsigtighedsprincippet vil jeg gerne understrege, at normale rejsevejledninger udarbejdes af hensyn til folks sikkerhed, når de rejser til en destination, og informerer om risici for terrortrusler, sundhedstrusler, overfald, færdselsulykker, alt det, man kender. Det anderledes og nye i covid-19-krisen, er kriterier, der hedder: Jamen, man risikerer ikke bare sin egen sikkerhed, når man er ude og bliver smittet med en sygdom, men man risikerer også at tage den sygdom med hjem og genstarte en pandemi i den danske befolkning. Det er jo nyt. Det er ikke den måde, man har lavet rejsevejledninger på før, altså at man skal beskytte danskere, der ikke rejser, mod at blive ofre for, at nogle rejser og tager noget farligt med hjem. Og der er covid-19 en dum sygdom – som jeg har sagt flere gange – og vi var nødt til at have en forsigtig tilgang til det. Så det er det klare svar til Kim Valentin – og vi er faktisk fuldstændig enige om den 11. marts, som Kim Valentin refererer til, eller den 13.

marts for den sags skyld, hvor jeg anbefalede alle danskere at komme hjem så hurtigt som muligt, fordi verden lukkede ned i en hast og i et omfang, som vi aldrig har set før. Der var nok nogle, der på det tidspunkt tænkte, at det var lige lovlig dramatisk, at udenrigsministeren stod der og sagde det. Men jeg kan love for, at vores telefoner i Udenrigsministeriet blev rødgående, og vores liste over danskere, der havde brug for hjælp, eksploderede i de følgende uger og måneder, og vi har brugt enorme kræfter på at hjælpe danskere hjem, som ikke havde drømt om, at de skulle stå i sådan en situation – fra krydstogtskibe til lande overalt på kloden i Asien, Latinamerika, Afrika osv. Så jeg er enig i, at man på det tidspunkt var nødt til at træffe en politisk beslutning ud fra rettidig omhu og forsigtighed. Der havde vi ikke meget viden om, hvordan sygdommen ville influere vores liv og samfund. Nu står vi heldigvis et andet sted, og en af årsagerne til, at vi også kunne åbne i Danmark, er vel, at vi efterhånden har relativt god kontrol, og at vi ved, hvad der skal til, når sygdommen blusser op igen. Vi har set det i Hjørring, hvor tallene eksploderer – hvad gør man så? Man får opsporet smittekæder og får isoleret det og får håndteret det. Vi ser det i Tyskland i øjeblikket i nogle kommuner, vi har set det i Kina, vi ser det mange andre steder. Så vi har en anden viden – så det er jeg faktisk enig med dig i – og derfor kan vi reagere anderledes; derfor kan vi godt åbne mere. Og det er jo det, man ser afspejlet i både vores nationale åbning og i åbningen til resten af verden.

Åbenhed var det andet, Kim Valentin var inde på. Den model, vi har lagt frem, bygger på sundhedsfaglige data fra SSI, som fortæller os i Udenrigsministeriet, hvilke lande der ud fra en sundhedsmæssig vinkel er åbne, og hvilke lande der er karantænelande. Og så kan vi åbne for rejser til de åbne lande, tilsat de kriterier, som vi normalt har i udenrigstjenesten, altså f.eks. sikkerhed og færdsel og de andre ting, som vi bruger andre myndigheder til at indsamle informationer om, forretningstjenesten osv.

Men nu har vi en model, som er åben, også om kriterierne. Og angående de sundhedsmæssige kriterier, Kim Valentin er inde på, er jeg simpelt hen nødt til at henvise til SSI, lægerne og de sundhedsfaglige myndigheder for en forklaring på, hvorfor man har valgt denne model, altså ud fra den sundhedsmæssige faglighed. For vi reflekterer det, som sundhedsmyndighederne gør. Og det er det nye – nu har vi rent faktisk også en model for, hvordan vi gør. Og så vil jeg også bare lige nævne, at modellen med incidenskriterier – 20 pr. 100.000 pr. uge i gennemsnit over 14 dage, det kan være forskellige niveauer af sikkerhed – er en model, som vi har set en række andre europæiske lande, i hvert fald i 10 eller 11 lande, hvis modeller minder om vores på det område. Så er der også nogle, der har endnu flere kriterier – jeg skal ikke redegøre for dem her, for det er meget teknisk. Incidensmodellen er således faktisk en model, vi ser. Sundhedsmyndighederne har så tilsat en model i forhold til test og sikkerhed i testregimer i de lande, hvor vi indsamler data. Og så er der også en sikkerhedsventil, så hvis der sker noget, kan man også indstille, at man lukker ned for et land eller gør et land til karantæneland. Det er nogle af de ting, der ligger ovre hos sundhedsmyndighederne. Så jeg er faktisk enig – åbenhed er vigtigt, og det er det, som regeringen også bestræber sig på med den nye model, vi har lagt frem.

Michael Aastrup Jensen: Der er jo en frustration over, at tiden går, og at vi ikke får svar. Altså, nu har jeg siddet i Folketinget i over 15 år, og jeg kender godt den her taktik; ministeren kan bare trække tiden ud, for så regner man med, man når bagkanten, og så når man ikke at besvare de forskellige spørgsmål. Men så kan jeg bare sige: Fint, så indkalder vi bare til et nyt samråd, for det her er så vigtigt, at vi bliver nødt til at få nogle klare svar. Så udenrigsministeren bestemmer selv, om der er behov for et nyt samråd eller ej, nemlig ved, om han ønsker at besvare de spørgsmål, vi stiller, eller ej – og ved ikke at omforme det med alle mulige ord om alt muligt, vi ikke spørger om.

Så lad os komme tilbage til det, det hele drejer sig om. Allerførst siger udenrigsministeren, at rejsevejledningerne afspejler virkeligheden i de pågældende lande, citat slut. Det var præcis, hvad udenrigsministeren svarede tidligere – det kan man bare gå tilbage og se. Og det er jo præcis forkert, i forhold til før man lavede de objektive vurderinger. Altså, det er jo lodret forkert. Derfor er kernen i alt, hvad vi sidder og diskuterer lige i øjeblikket, nemlig ikke, om man skal være forsigtig, ikke om, at sundhed ikke er vigtigere end andet, men nemlig, om det er faglige og sundhedsmæssige vurderinger, der danner grundlag for, om danskerne anbefales at rejse til et pågældende land eller ej. Der var problemet jo, at da udenrigsministeren aflyste sommerferien for den samlede danske rejsebranche og sagde, at der først ville ske noget nyt den 31. august, var det på en mavefornemmelse, altså en politisk beslutning, der åbnede for, at man kunne rejse til Tyskland, Norge og Island. Og hvad angår alle andre lande, nemlig lande med et lavere smittetryk end Danmark og lande, der havde det samme smittetryk som Danmark, stod der imod sundhedsfaglige argumenter, at man anbefalede ikke at rejse til de pågældende lande. Det er jo ikke at afspejle virkeligheden.

Så det er jo forkert, hvad udenrigsministeren siger, og det er det, der er hele kernen i alt, hvad vi diskuterer. Kernen er jo ikke, om vi synes, danskerne skal passes på; kernen er jo ikke, om vi ikke også synes, vi skal være forsigtige; kernen er, om det skal være sundhedsfaglige vurderinger, eller om det skal være statsministeren eller udenrigsministeren, der politisk har en eller anden form for mavefornemmelse, som kan beslutte, hvilke lande vi skal rejse til.

Derfor må jeg også bare komme til kernen endnu en gang: Hvad er det, der har forandret sig fra, at man først gik ind og traf den her beslutning om at åbne til de tre lande, til nu bagefter at komme med de objektive kriterier? Hvorfor kunne man ikke lave de objektive kriterier dengang? De objektive kriterier ville jo stadig væk have vist, om det havde været farligt at rejse til nogle af de pågældende lande. De objektive kriterier betyder jo ikke, man bare kan rejse, hvorhen man har lyst til. Derfor forstår jeg – og med mig en samlet dansk rejsebranche – stadig ikke, hvorfor de objektive kriterier ikke kunne være kommet fra begyndelsen. Derfor vil jeg spørge om det, udenrigsministeren ikke ville svare på før: Har ministeren ikke fortrudt, at han aflyste sommerferien og lagde grunden til, at den danske rejsebranche kan gå konkurs?

Jens Joel: Jeg vil egentlig starte der, hvor også Kim Valentin startede, altså med det sidste spørgsmål, i forhold til den ret store forskel, der er, på det, som Michael Aastrup Jensen kalder fra starten af, og så det sted, vi er i dag. For når vi bevæger os ind et sted, hvor vi faktisk har

data, og hvor sundhedsmyndighederne kan opstille nogle retningslinjer, så giver et mening at tale om et objektive kriterium. Men udenrigsministeren sagde, at det er en politisk beslutning, og at regeringen har taget ansvaret, og nu er der rigtig mange af medlemmerne her i udvalget, som har spurgt, hvorfor det er en politisk beslutning og ikke en saglig, faglig vurdering, som det plejer at være? Og dér vil jeg bare spørge ministeren: Hvordan skulle dem, der plejer at lave rejsevejledninger, have lavet en saglig, faglig vurdering i marts og april?

Som jeg forstår det, må det jo have være en ny metode, man skulle udvikle. Det er vel i høj grad også på basis af nogle data, man ikke har fra de lande. Når man er vant til at vurdere, om der er risiko for terror eller risiko for at blive overfaldet, og man så lige pludselig skal begynde at forholde sig til, hvor stor risiko der er for at blive smittet, så er det jo svært at etablere en saglig, faglig praksis med Michael Aastrup Jensens ord fra starten af. Og det er vel det, der er kernen. Kan ministeren ikke prøve at sige, hvad det var, man, om man så må sige havde at gribe i ud over det politiske ansvar, som man tog der i starten?

Sophie Løhde: Jeg vil gerne stille de samme to spørgsmål, som jeg stillede før. Ministeren svarer på mange ting – bare ikke på det, jeg spurgte om, nemlig hvordan den mest forsigtige model, som Udenrigsministeriet indstillede til regeringen, så ud. Vi ved jo, at Udenrigsministeriet ikke kom med en indstilling om og anbefaling til regeringen om kun at ændre rejsevejledningen til Tyskland, Island og Norge. Det har vi fået bekræftet i den tekniske gennemgang før samrådet her. Men vi ved ikke, hvordan Udenrigsministeriets mest forsigtige model så ud. Hvad gik den ud på? Den bedes ministeren redegøre for eller oversende til udvalget, hvis ministeren ikke ønsker at redegøre for den mundtligt.

I forhold til den retoriske finte, ministeren forsøger at lave med: Spørg fru Sophie Løhde, om det var en fejl, at man i forhold til rejsevejledningerne kunne åbne tidligere, fordi det gik bedre, må jeg bare sige: Come on, minister; der er jo ikke nogen, der ikke glæder sig over, at det går bedre. Jeg spørger: Var det en fejl, at man den 29. maj påstod, at man kunne se 3 måneder frem og meddele danskerne og den danske rejsebranche, at der er lukket; I kommer ikke ud at rejse, rejser skal aflyses og alle pengene tilbagebetales, for der sker først noget efter den 31. august? Var det en fejl, når regeringen nu ser tilbage, og såfremt det var en fejl, vil regeringen så sige undskyld til danskerne og ikke mindst til rejsebranchen og de mange mennesker, som har mistet deres job på grund af det milliardtab, som rejsebranchen led uden grund? Og vil regeringen i så fald yde fuld erstatning til rejsebranchen?

Udenrigsministeren: Nu påstår Michael Aastrup Jensen, at der skulle være en eller anden interesse for mig i at trække tiden ud og ikke give klare svar. Vi kender jo hinanden, og der er også en anden finte, som jeg har lagt mærke til, at Michael Aastrup Jensen er god til at bruge – ikke fordi jeg bruger den finte – men det er at sige, at man ikke svarer på spørgsmålene, når man faktisk *har* svaret på spørgsmålene. Så gentager han, at man ikke har svaret på spørgsmålene. Det er fint. Det kan vi godt lave sådan nogle christiansborgfinter med. Det tror jeg ikke rigtig, at man bliver klogere af. Jeg har redegjort meget klart for, hvilken situation vi stod i i marts og frem, og jeg er glad for, at vi traf beslutning om at gøre verden orange og bede dan-

skerne om at komme hjem og være forsigtige med at rejse. Jeg tror, at det er noget af det, der har været med til at få styr på pandemien. Og i øvrigt var det ikke noget, Danmark bare gjorde. Det var noget, en række lande gjorde. Så den politiske beslutning, vi traf dengang, står jeg ved.

Så bliver der diskuteret sundhedsfaglige input. Det er da fuldstændig rigtigt, at vi også lever i en verden, hvor sundhedsdata, specielt i andre lande, har udviklet sig over tid. Testregimer har udviklet sig over tid. Smitteinddæmning og opsporing i andre lande har udviklet sig over tid. Det har det også gjort i Europa. Og jeg vil bare sige, at der, hvor vi står nu, siger vores sundhedsmyndigheder, SSI, at de har en model, så man med rimelig fast grund under fødderne kan sige, at nu kan vi godt åbne for mange europæiske lande. Det er jo så ikke alle lande, man åbner til. Når man foretager vurderingerne, ser man stadig på, om kvaliteten i testregimet er i orden i de lande osv. Så der er jo stadig nogle udfordringer med sundhedsdata. Men det der med at forestille sig, som også Jens Joel beskrev, at man fra starten af kunne have en model fra hele verden i forhold til sundhedsdata og rejser osv., så ville vi i givet fald – ud fra det, jeg kender til det – være måske det eneste land i hvert fald i Europa, som havde det. Så den situation stod vi ikke i.

Hr. Michael Aastrup Jensen spørger: Kunne man have gjort det anderledes? På det tidspunkt i maj måned begyndte vi at åbne med en klar prioritering om først at åbne for vores eget samfund og se, hvordan smitteudviklingen var, hvorefter vi gradvist ville begynde at åbne til nabolandene. Kunne man have gjort mere eller mindre? Måske. Sophie Løhde spørger – det vil jeg gerne svare på, og hvis jeg ikke har svaret før, beklager jeg – Hvad var den mest forsigtige model? Det var at gøre ingenting. Det var jo fortsat ikke at ændre rejsevejledningen. Det havde været den mest forsigtige model, som også var en option, som vi kunne have valgt i regeringen, men vi valgte en anden model. Vi valgte at åbne for Tyskland og Norge og Island, hvor vi havde rimelig sikkerhed for, at der var styr på smittesituationen. Der er svære hensyn at tage og et dilemma om økonomien og turistbranchen og et ønske om at få tyske turister til Danmark. Man må finde en balance. Hvor meget skal man åbne? Vi vil gerne have gang i turismeindustrien, men vi vil ikke sætte vores kamp mod covid-19 over styr. Det er nogle reelle dilemmaer, regeringen står i. Det vedkender jeg mig gerne.

Også til Jens Joel: Den model, der nu er kommet, baserer sig på sundhedsmyndighederne. For første gang kan vi lave denne model sammen med SSI, der giver data til os, og som kan karakterisere lande som åbne eller som karantæneramte. Det gode ved den model er, at den hviler på objektive kriterier, og at den har en automatik i sig. Det vil sige, at vi nu har besluttet en model, som så ligger ovre hos de relevante myndigheder. Faren er selvfølgelig – og der skal nok komme udfordringer – at et land kan lukke ned. Eller hvis vi ikke åbner til Portugal. De seneste tal i sidste uge viste noget, og så kan det være, at der er nogle, der synes, at det ikke er rimeligt. Men nu er der en objektiv model, som vi kan styre efter på den sundhedsmæssige del fra Udenrigsministeriets side. Og alle de andre ting gælder stadig. Jeg er glad for, at vi kan stå der nu. Igen vil jeg gerne understrege, at det er meget nemt at være mandagstræner. Det tror jeg i det hele taget det er i den her situation. Hvis vi havde vidst, hvor vi stod med smitte-

tallene for to måneder siden eller en måned siden, havde vi så handlet anderledes? Helt givet. Men hvem kunne vide det? Så man kan sige, at selvfølgelig har forsigtighed en pris, men det kunne jo også være, at det, hvis vi havde været uforsigtige, havde haft en meget højere pris. Man kan sige, at det samlet set er lykkedes os godt, hvis man kigger på vores coronaberedskab i Danmark. Jeg møder ikke mange af mine kolleger fra resten af verden, som ikke med misundelse kigger mod Danmark og den måde, vi har håndteret coronakrisen på. Og det var med forsigtighed. Der var ikke tid til at vente på evidens på det tidspunkt – Kim Valentin var inde på det – i marts måned. Der havde man ikke evidens. Man var nødt til at handle, hvis man skulle undgå, at vi kunne ende som Norditalien eller Spanien, hvor det desværre gik rigtig galt.

Så til Sophie Løhde omkring rejsebranchen: Igen, jeg kan godt forstå den udfordring, rejsebranchen er i, og det er også noget, vi kigger på. Der kører også et spor hos erhvervsministeren om at se på, hvordan man kan hjælpe den hårdt ramte branche. Det er den jo ikke kun på grund af restriktioner, men det er også – hvis man tager charterbranchen – fordi mange vælger ikke at rejse. Der er også mange mennesker, der stadig er bekymret for, hvordan situationen er derude. Og man skal huske – og det skal vi også huske i vores rejsevejledninger – at vi går fra orange til gul. Vi går ikke dermed ind i en grøn situation, hvor verden er normal. Vi vil således stadig gerne have, at alle udviser ekstrem forsigtighed, og man må også advare danskerne om, at de kan risikere at komme til steder, hvor man indfører restriktioner, og de dermed kan risikere at strandе. De risici er der stadig. Men jeg håber, at dette giver branchen nogle muligheder. Men igen, vi skal alle sammen passe på, at vi ikke sætter vores kamp mod covid-19 over styr.

Nils Sjøberg: Jeg vil gerne spørge til valget af, hvilke lande man åbnede til. Jeg synes, det var ret væsentligt, at man selvfølgelig besluttede det for Tysklands, Norges og Islands vedkommende, men i f.eks. New Zealand var der ikke nogen smitte. Hvorfor kiggede man ikke på listen over hvilke lande – eller gjorde man det, vil jeg nærmere spørge – hvor der ikke var nogen smitte, før man besluttede sig for, hvilke lande man ville åbne til?

Ulla Tørnæs: Nu kan jeg forstå på ministerens besvarelse af de foregående spørgsmål, at den zigzagkurs, vi har været vidne til, ikke var nogen fejl, hvorfor danskerne ikke skal have nogen undskyldning. Det var tværtimod en bevidst politisk beslutning, må man forstå på det, der er blevet sagt under samrådet her.

Jeg har tre spørgsmål. Nu hørte vi, at den mindst forsigtige model, som blev forelagt regeringen af Udenrigsministeriet, var ikke at foretage sig noget. Hvad var så den mindst forsigtige? Det er det ene spørgsmål.

Det andet spørgsmål, jeg gerne vil stille, handler om, at nu har der været, tror jeg, sådan lidt forskellige opfattelser af, hvilken dato vi rent faktisk tager udgangspunkt i. For mig er det den 29. maj, der er vigtig i denne drøftelse, men mine kolleger har måske en anden opfattelse. Og jeg vil bare spørge angående den model, som man nu bruger med objektive data som grund-

lag for, hvilke lande danskere kan rejse til, og hvilke lande man ikke kan rejse til: Var det muligt ud fra eksisterende data at lave den model den 29. maj – ja eller nej?

Så vil jeg også spørge til det her med, at når nu man endelig er gået over til at lave en model, hvor man bruger objektive data, hvorfor går man så ikke ud over EU- og Schengenlande, altså Australien, New Zealand, Singapore, Israel, som er lande, som jo har været langt mindre ramt af covid-19 end Europa?

Udenrigsministeren: Til Nils Sjøberg vil jeg sige, at jeg godt kan forstå spørgsmålet, når det eksempelvis gælder New Zealand, som jo klarede sig rigtig godt, og som jeg tror på et tidspunkt erklærede sig coronafrit. Det første svar handler om, at vi valgte nabolande, og det var den tilgang, som var den generelle tilgang i Europa, altså at de andre europæiske lande også først og fremmest valgte deres nabolande, fordi der er en fælles fysisk grænse. Og det har også ud fra en økonomisk betragtning stor betydning, at man kan rejse ind og ud af de lande. Men det andet er så, og det gælder faktisk stadig væk i dag, at New Zealand f.eks. ikke tillader indrejse. Det gør Australien vist stadig heller ikke, og Storbritannien kræver karantæne. Så der kan være indrejserestriktioner, som gør, at vi godt kan åbne, uden at det vil ændre praksis, og vi er nødt til at råde danskerne, for hvis man ikke tillader indrejse, kan vi heller ikke sige, at man kan rejse til det og det land, for så ville det medføre nogle komplikationer. Men jeg kan godt forstå, at du spørger.

Jeg vil bare sige, og det er også et svar på Ulla Tørnæs' tredje spørgsmål, som jeg kan tage i samme runde, og som handler om tredjelande, hvor regeringen har sagt, at vi meget gerne også vil have en model, som bygger på det, vi har lavet nu her i forhold til objektivitet og automatik, sundhedsfaglige input, den her afklaring. Vi må bare sige, at det er en kæmpe udfordring, for det er over 160 lande, vi taler om. De medlemmer, der var til stede ved den tekniske briefing, vil vide, at vi ikke har rejsevejledninger, heller ikke før corona, til alle verdens lande, men her er der nok behov for, at vi også ser på, hvordan EU håndterer tilgangen til tredjelande. Blandt EU-landene drøfter en model, hvor man kan have en vis fælles tilgang til tredjelande. Det tror jeg vil være klogt. Hvert land træffer nationale beslutninger i sidste ende, både hvad angår rejsevejledninger og indrejserestriktioner, og derfor ser man også en række forskellige måder at håndtere det på. Det gælder også rejsevejledningen. Nu sagde jeg incidenskriteriet, og jeg kunne nævne lande, som har mange flere kriterier oven i det, Østrig f.eks., Norge har også, så der er en variation. Men vi har bestemt et ønske om at åbne for tredjelande på en sikker måde, og nogle af de lande, du nævner, f.eks. Australien og New Zealand, er jo ud fra en coronabetragtning relativt sikre lande, som situationen ser ud p.t.

Ulla Tørnæs spørger, hvad det mindst forsigtige er. Det må vel i virkeligheden være, at man åbner for rejser til alle lande. Det kunne man godt vælge at gøre – at sige, at det ikke betyder noget. Vi ved, hvad det mest forsigtige er, men hvad det mindst forsigtige er, står ikke nogen steder. Man kan sige, at når man diskuterer en beslutning, handler det også om, hvad det egentlig er, der er den realistiske tilgang til det, og det var at åbne for nabolandene – som sagt en tilgang, som de andre europæiske lande også havde på daværende tidspunkt. Jeg har selv

f.eks. deltaget i samtaler med den tyske udenrigsminister Heiko Maas, hvor Tyskland havde samlet nabolandene for at høre, hvordan man håndterer covid-19, forud for at tyskerne skulle gøre deres stilling op og sådan noget. Så det var meget det, der var billedet dengang.

Så spørger Ulla Tørnæs, om man den 29. maj kunne have en model baseret på objektive data fra sundhedsmyndighederne. Nej, det kunne man ikke. Man kunne ikke den 29. maj lave den model, som vi har i dag. Det er først i dag, ECDC har givet data for f.eks. testregimer, og det er en vigtig ting, for hvis vi skal kunne stole på de data, der kommer, og som bygger på incidens, altså hvor mange smittede pr. 100.000 pr. uge, skal man også stole på, at der er nogle testregimer, som er rimelig præcise, for ellers giver det ikke så meget mening.

Eva Kjer Hansen: Tak til ministeren for at deltage i det her samråd. Jeg ved jo, at ministeren nu skal ud at fortælle den undrende offentlighed om de nye rejsevejledninger – sådan har jeg i hvert fald forstået det. Jeg skal også lige sige, at jeg gerne vil rose ministeren for nu at have fundet nogle objektive kriterier at træffe beslutninger ud fra. Jeg opfatter det jo lidt, som at man er ved at vende tilbage til, at det skal være den faglige rådgivning og nogle objektive kriterier frem for ministrenes egne mavefornemmelser, der skal gøre sig gældende, når der skal udarbejdes vejledninger til danskerne.

Men jeg kan jo konstatere, at der sådan set ikke er givet svar på alle de spørgsmål, der er blevet stillet. Derfor vil jeg simpelt hen bare foreslå, at vi slutter nu, og at vi så genoptager samrådet i næste uge. Vi har behov for at finde ud af, hvorfor datoen 31. august var et fikspunkt for ministeren – hvem der har foreslået det, og om ministeren blev advaret imod at se 3 måneder frem. Og der blev jo slet ikke svaret på spørgsmålet om, hvorvidt det var en fejl eller ej. Ministeren kan jo så bruge tiden på at reflektere over, om ministeren vil sige, at det er en af de fejl, der er begået, om han vil tage ansvar for den beslutning og dermed jo også helt klart tage ansvar for det kaos, der råder i rejsebranchen nu.

Vi har heller ikke fået svar på, hvad der er sket fra den 29. maj og frem til nu, som gør, at man nu kan ændre tingene. Så mit forslag er simpelt hen med tak for seancen nu her, at vi genoptager samrådet på et senere tidspunkt.

Den fungerende formand: Jeg vil sige tak til udvalget og tak til ministeren for dette åbne samråd.

Mødet sluttede kl. 15.15.